

ČAJ

Pro chvíle pohody

ŘÍJEN 2019

Časopis Autorů Jičínska

Jak rád bych jenom trochu
se od Vás naučil,
a kapky z přeteklého poháru
naplnil do svých žil.

Vždyť tento kraj i celá země by bez Vás
mnohé nenašly a nezpívaly čarovně.
Je přece nadlidské Vás v něčem překonat,
je možné jen Vás pochopit,
vážit si Vás, milovat a znát.

Úryvek básně
„Vyznání Fráňu Šrámkovi“

Josef JINDRA

157

Vážení čtenáři,

říjnové číslo je věnované oslavenci

Josefu Jindrovi.

Sobotecký básník, obdivovatel Fráni Šrámka
se dožívá v říjnu významného životního jubilea.
Protože jsem jej chtěl představit nejen jako básníka,
ale také jako prozaika, autora sci-fi povídek
a člověka se smyslem pro humor,
zařadil jsem vedle jeho básní
i povídky ne zcela typické pro jeho tvorbu.

Rozhovor poskytl ředitel Knihovny Antonína Marka v Turnově

Mgr. et Mgr. Jaroslav Kříž.

Mimo jiné přiznal, že:

**„Turnov a všeobecně Český ráj
je překrásný kus České republiky!“**

V krátkém zamyšlení **„Josef Jindra a Fráňa Šrámek“**
se vracím k pětaosmdesátinám Josefa Jindry!

Přeji Vám hezké říjnové počtení!

Václav

HOST ČAJe:

Josef JINDRA (*1934 v Sobotce)

Od narození šrámkovský Soboták. Po jičínském gymnáziu absolvoval VŠCHT Praha a pak se jako vědeckovýzkumný pracovník v Turnově zabýval chemií a fyzikou pevné fáze včetně mnohých odborných publikací a přednášek doma i v zahraničí. Trochu vážně začal psát literaturu až s odchodem do důchodu (1997). Krom toho mu vycházely četné reportáže, rozhovory, povídky, komentáře a pak verše, fejetony a jiné příspěvky v regionálních periodických časopisech z Turnovska, Jičínska a Boleslavska.

Vydal sbírky básní (Střídavě oblačno, Bělení prádla, Střípky v zemi, August se ráno nesměje, Kudy kam), ke kterým byly uspořádány poetické večery. Nyní žije v Sobotce, členem LiSu je od roku 2001.

VYNÁLEZCE Z REHEC NEZVESTNÝ

Laserem řízené automatické rypadlo LCAE-82 (Laser controlled automatic excavator) se z hloubky asi 3 metry lehce zakusovalo do hlinitopísčité náplavové zeminy. Provozní inženýr zodpovědný za chod rypadla mohl klidně ležet na okraji hloubené jámy 45 x 20 x 6 metrů a těšit se z jarního sluníčka. Mohl, ale teď už musel s nechutí vstát, slézt do jámy a podívat se, proč se stroj zastavil, respektive co odhalilo čidlo analyzátoru rypadla.

Ze stěny před rypadlem v hloubce asi dva metry k němu vyčúhoval bílý tyčovitý útvar, snad jako lidská kost, a hned vedle bílý terč, snad jako lidská lebka. Právě pro takové případy tady obsluha stroje byla. Jinak pro naprogramované rypadlo by vyhloubení přesné jámy bez obsluhy nebyl žádný problém.

„Tak – a je to v háji,“ řekl nahlas. On to ovšem řekl trochu jinak, ale v tom aktuálním roce 2084 se už (podle antivulgárního opatření OSN z roku 2078) takhle psát nesmělo. „Takže oni ty dloubalové (opět to řekl jinak) z tý paleontománie to podezření neměli nadarmo!“ A šel tam zavolat.

Zastavení práce mělo své důsledky: Za prvé – bude moci už odpoledne s kamarády vedle z Rehce hrát fotbalék a popíjet pivo. Ale za druhé – práce se na hodně dlouho zastaví a bude muset s rypadlem odjet jinam. Tady se mu docela líbilo a Rehec si nezaslouží, aby teď na další práce na grandiózním rehabilitačním centru musela dlouho čekat. Tahle jáma byla zrovna určena pro podzemní bazén v 5patrovém hotelu a další čtyři objekty byly ještě na řadě. Je to velká smůla.

Plány výstavby léčebného centra vznikly před rokem, bezprostředně po tom, co neobvyklý krátký lokální otřes půdy vytvořil v zemi hlubokou rýhu a z ní začal vyvěrat intenzivní minerální pramen, který přirozeně volal po využití.

Práce na postupném archeologickém průzkumu terénu a na sondážích se začaly silně protahovat. A teď sem ještě začali houfně přijíždět přední světoví vědci z oboru. Oni jsou ostatně všude, kde se vykope nějaká senzace. A tohle senzace byla. A světová! Množství lidských praprahistorických koster by už k senzaci stačilo, ale co se tady objevilo, to bralo dech.

Mezitím americký investor českého původu situaci rychle vyhodnotil, zajásal, a už projektanti zpracovávali nové plány, kousek dál od pomyslné řeky, která tu prý kdysi ve čtvrtohorním pleistocénu tekla. Vlastně prý žádná škoda nevznikla, spíš naopak, protože se získají velké granty, naleziště se dá pod skleněnou střechu a vedle bude muzeum nejdražších nálezů. To by prý neznal lidi, kdyby už dopředu nevěděl, že mnohem víc lidí než těch s rehabilitačním programem sem hromadně doputuje kvůli archeologickému nalezišti světového

jména. Spousta vědců, polovědců a zvědavců. A ti si pak jistě v sousední obci Rehec v kiosku na návsi dají přinejmenším sklenici Coca-coly.

Co tu vlastně bylo? V odkryté vrstvě ležely vedle sebe a přes sebe lidské kostry vývojového stupně homo erectus a spolu s nimi i pod nimi kostry lidí homo sapiens sapiens, a to moderního typu. Byly na nich sice určité detailní vývojové vady, ale vcelku nepodstatné. To se přece nedá vysvětlit!

A dál, co by nevysvětlili už ani politici a gardoví komentátoři novin, bylo to, že precizní stanovení stáří koster radiokarbonovou metodou opakovaně udávalo, že je to 355 tisíc let pro všechny bez výjimky a bez výchylky. A kdo vysvětlí nález ohlodaných lidských kostí a pak dál kousky glitanového kompozitu, který se začal vyrábět až nedávno inkorporací grafitových vláken do titanu. Zlomky a celé kousky šperků ze železa, bronzů i zlata. Zbytky tavicí pisky na železo, několik základů jednoduchých dřevokamenných budov, a přitom vedle toho pěstní klíny opracované i neopracované, špice oštěpů, opracované i neopracované pazourky, prostě naprosto nesouvisející směsice historie a evoluce.

Profesoři a akademici nad tou nevysvětlitelností šleli a vykřikovali, že všechno je naaranžovaný podvod investora rehabilitačního centra. Ovšem ufologové byli nadšeni. Jaký lepší důkaz si přát k potvrzení návštěvy mimozemské civilizace!

A tak proto teď do děje vstupuji já!

Hodně lidí má rádo sci-fi, někteří moc a moc a já mezi ně patřím. Leckdy jsou ty výtvary pro člověka technicky znalého a sečtělého k smíchu, a tak žádný seriózní autor si nepotřísni svou slušnou pověst scestnými bláboly. Takže je potřeba všechno svést na někoho jiného.

Získal jsem k tomu mladého nadaného spisovatele Petra, docela chytrého a také příslušně nezkušeného v novinářských praktikách. Budu ho cíleně řídit a on bude psát. Bohužel na ten figl brzo přišel. A tak jsme se dohodli, že potřebujeme ještě třetí osobu, která všechny ty hlouposti prožije a vezme na sebe. Měl jsem totiž vynikající nápad a naskytla se i vynikající příležitost k jeho uskutečnění.

Byl to poněkud zachmuřený, s černou kšticí, věčně zarostlý, drsný typ. Podivínský „Vynálezce z Rehec“. Říkali tak 35- až 40letému dosud svobodnému majiteli vilky s přiléhající, dodatečně postavenou velikou halou na okraji obce. Hala se silným přívodem elektrického proudu. Zřejmě nikde nepracoval, nepotřeboval to. Prý snad zdědil tři miliardy po tatínkovi, kterého už dávno zastřelili jeho společníci-mafiáni. Takové jmění jistě bohatě stačilo k životu, k vědeckému cestování i k finančně náročným vědeckým pokusům, které v hale prováděl. A všechno jen on sám. Velice šikovný člověk! Jen sem tam předjelo nákladní auto s materiálem. Občasné strašidelné noční záblesky a svítící, téměř neviditelná, zrakem nepostižitelná tělesa, mizící kdesi za oblohou, dávaly tušit podivné věci. On ale vlastnil na vlastním pozemku řádně

evidovanou výzkumnou firmu pro silvestrovské ohněstrůjství. Dva tituly ze dvou prestižních amerických univerzit ho chránily. Tak co je komu do toho!

Jako podivína ho lidé brali také proto, že i ty nejpůvabnější ženské svody odmítal. „Asi tam má gumovou pannu,“ vedla se jedna řeč. „Nebo na to má chlupatou kozu,“ vedla se druhá. Lidé dovedou být velmi zlí. Ale prostě to byl člověk přesně potřebný k mému nápadu. Jinak bych si ho musel vymyslet, pokud jsem to teď právě neudělal.

Sešli jsme se v jedné hospůdce v Praze. Přišel docela ochotně a představil se jako Honza. Diskutovali jsme všichni tři o reheckém nálezu a záhadě kolem něj. Ani jsem mu to nemusel po kouskách předkládat, okamžitě mu bylo jasné, že nejlepší ze všeho by bylo do té historické doby osobně nakouknout. Zasmáli jsme se všichni. A já jsem hned rozvedl laickou řeč, že do budoucnosti to neřešitelný problém není. Stačí se pár let v raketě flákat po vesmíru, nejlépe rychlostí blízkou rychlosti světla, abychom moc nezestárli, a hned máme pár století či tisíciletí k dobru. Ale do minulosti? Sám pánbůh to i teoreticky nepřekonatelně ztížil, aby mu pitomci jako my nebo jiní nekazili evoluci. Třeba Stephen Hawking si myslí, že by možná šlo proletět mezi dvěma černými děrami či co. Ale kde je vzít a pak do nich nespadnout! Honza se už nesmál. Jen svažtil už tak dost svažtění čelo a moc pak už nemluvil. Že by věděl?

A teď už je řada na Petrovi, aby začal psát. Protože ani on, ani já jsme ani zdaleka netušili, jak je na tom tento český absolvent dvou prestižních univerzit s věděním a s praktickými pokusy. Petr Honzovi vysvětloval, že do takové lodi do minulosti by měl sednout antropolog-paleontolog, ale Honza rázně odmítl. Souhlasil jen s tím, že ten, kdo by letěl, by musel psát pečlivě deník a pořizovat všelikou dokumentaci. A že by měl dostudovat to, co mu chybí. A tady doma by mohl psát obdobný, fantazijní deník třeba Petr, ovšem s mou náповědou.

Uběhl nějaký čas a mobil přestal odpovídat. Nastala doba Petrova deníku:

Honzova raketa se vyloupila z mimoprostoru nad planetou Zemí v době přesně před 355 tisíci lety v 10 hodin dopoledne. Provedl geografická měření na základě výpočtů, v předstihu provedených doma ještě před odletem, a přistál na místě u řeky, kde za několik geologických období a za několik ledových dob bude stát jeho vesnička Rehec. „Takže jsem přece jen překonal překážky vytvořené pánembohem!“ oddechl si Honza. Vystoupil z rakety a začal s poznáváním okolí.

Vzduch byl dýchatelný, ale přec jen byla cítit síra ze sopky na obzoru. „To je, jako bude u nás, když všichni zatápí. Nic neznámého.“ Řeka se ve svém středním toku líně vlekla a už pohledem z dálky bylo vidět, že přináší kaly a písek. „To samé,“ řekl si. „Ale musí tu být přece ti lidé!“ Sedl si k okénku rakety, čekal a přemýšlel, jak asi vypadají. Určitě to bude jinak, než je kreslil pan Zdeněk Burian. Teoreticky byl Honza připraven dobře, neboť prostudoval všecku dětskou literaturu v jičínské knihovně. Praxe ovšem bývá jiná. Jídla a pití měl v raketě dost a dost, takže o lov zvěře a rozdělování ohně se teď

nezajímal. Ale jistě to půjde. Okolí bylo lesnaté, přecházející v polozalesněnou step, což je jistě výhodné pro lov zvířat. S jedlým masem! „Jsme přece jedné krve, ty i já,“ zacitoval si Kiplinga.

Až třetí den se objevila asi 50členná tlupa naháčů, co měli být ti homo erectus. Muži, ženy, děti, jako na nuda-pláži. Stáli zjevně překvapení asi 50 metrů od rakety, takže si je mohl dalekohledem s měřicí mřížkou podrobně prohlížet.

Muži byli 165 až 175 centimetrů vysocí, robustní, ovšem vcelku štíhlé postavy, při jejich pohybu bylo vidět, že chůzí se od nás, lidí homo sapiens sapiens, vůbec neliší. Hlavu měli poměrně velkou, výrazný týlní val, výrazné nadočnicové oblouky, masivní, dozadu ubíhající nízké a ploché čelo, poměrně široký obličej, velké lící kosti, široký nos, pleť trochu naředlá, což se mohlo jen zdát, protože po těle měli lokální lehké ochlupení. Svalovina zjevně výborně vyvinutá. Váhu odhadl tak na 65 až 80 kg.

Všechno si říkal do diktafonu, zatímco ještě snímal kamerou s vysokým rozlišením. Ženy byly o něco menší, tak 150 až 160 cm, splývavé černé vlasy, vzhled obličeje podobný jako u mužů. Ovšem prvky sexuálního dimorfismu, tedy sekundární pohlavní znaky, zřetelně pozorovatelné. Tvarované poprsí, tuková výstelka boků atd. Ochlupení těla zřetelně nižšího stupně než u mužů. A kdyby neměly tak nehezké obličeje, tak jsou to vlastně přec jen lidi. Je to ovšem věc vkusu, krása je pro každého trochu jiná, vždyť i dnes jsou taková, co upřednostňují...

„Počkej, Petře,“ vstoupil jsem mu do deníku. „Názor na osobní vkus a krásu je věc čistě Honzova. Nevnučuj mu svoje náhledy! Raději napiš, co děti!“

Děti byly zmenšeninou dospělých, velká hlava jako u našich dětí, křik a krmení úplně stejné. Opatrně se tito lidé přibližovali k modulu, nic se nehýbalo, a tak s napraženými oštěpy postoupili na nějakých 25 metrů. Ženy s dětmi zůstaly na místě. Honza pochopil, že musí zasáhnout. Pomocný motor rakety krátce zaburácel, vysunuté osvětlení začalo blikat a Honza ve stříbrné kombinéze vystoupil majestátně z rakety. V ruce moderní paralyzující laserová pistole, přes prsa dvěma staletími prověřený samopal Kalašnikov. Muži klesli na kolena a odhodili oštěpy, jen tři zůstali nebojácně stát a mířit. „Ti jsou nadějní pro život v příštích statisíciletích,“ řekl si Honza. Nebylo vyhnutí, a laserová zbraň je rychle ochromila. Jako boží zásah!

„Petře, nefantazíruj! Oni ještě nevědí, co je to bůh. Nemají ani dobře ohodnoceného šamana. Znájí jen krev z boje s krvelačnými šelmami a právo silnějšího.“

„No dobrá, ale tu nadřazenost jim předvést musí a pěkně tvrdě. Zvlášť když se podle mne později zjistí, že ten první z nebojácných byl dosavadní náčelník tlupy. A tím teď musí být Honza. Tak jedu dál!“

Honza přistoupil až k nim a oslovil je svou brilantní angličtinou.

„Neblbni už zas, Petře!“

„Je to přece dnes první světový jazyk, tak ať se ho učí v předstihu,“ odporoval Petr.

„Ale na jak dlouho první?! Neměl by na ně raději mluvit čínsky? Mohlo by jim to vzhledem k jejich současné úrovni artikulace být srozumitelnější.“

„No dobrá, takže na ně jen promluvil. Česky,“ kontroval Petr.

Honza ve svítivém overalu položil nohu na hlavu ležícího muže, tedy na hlavu toho náčelníka, a výmluvným gestem, provázeným slovy a zlým zavrčením, je všechny zval k sobě blíž. Ani se nepohnuli. Opakoval to nejméně čtyřikrát, ale marně. Odskočil si do rakety, oni stále leželi, a před každého položil vonící pravý český špekáček.

„Tak ty s těma blbinkama nepřestaneš? To jsi spisovatel?“

„Nesouhlasím,“ zase se vzpíral Petr. „Víš, jak ta kořená vůně podráždila jejich jemný dokonalý čich? Teď už ho budou poslouchat na slovo, i když mu nebudou rozumět. A to jim ještě nenabídl Plzeňský prazdroj. To by je měl už úplně na háku! Já vím, už blbnout nebudu. Tohle je přece jen vážná věc.“

Seznamování s prapralidmi probíhalo celý den, včetně pokusů převést bojové skřeky na určující slova. Ženy s dětmi už byly celé odpoledne před raketou a také dostaly špekáčky. Honza s uspokojením zaregistroval, že by z těch mladých mohly být pohledné femina sapiens sapiens i o něco dřív než za statisíce let další evoluce. Bohužel tolik času k dispozici on neměl. Bude se muset věnovat účelu své mise, začít pátrat. Ale jak se zeptat, kde tady ti dávní sapiens sapiens žijí!?

„Tak to je zase provokace, a říkal jsi, že už nebudou. Takhle tě obec spisovatelů do svých řad nepojme. Začni je už konečně něco rozumného učit!“

A tak pokračoval výcvik a utužoval se kontakt homo erectus s Honzou sapiens, až si ho začali opravdu považovat jako dobrého boha. Laserovou pistolí používal už opravdu jen výjimečně. Zvláště zabodoval, když kolem proběhl šavlozubý tygr a Honza ho bez rozpaků dvěma krátkými dávkami ze samopalů skolil. Navečer s důležitě vzpaženými rukama odešel spát do rakety.

Ráno už stála jeho tlupa kousek od rakety a čekala, jaký má dnes jejich bůh pro ně program. Začal stavbou udírny, protože špekáčky jim znamenitě chutnaly a ženy už měly střeleného tygra pěkně vykostěného. Část úlovku normálně uvařili v kotli, přivezeném z 21. století. S ohněm žádný problém nebyl: zápalky nebo laser. Ach, jak jim chutnalo vařené maso! Erecti přímo žasli nad poznanou novou technologií. Dosud jen maso opékali. Základní učení probíhalo už čtrnáct dní. Najedená, spokojená a ochráněná tlupa se utábořila kousek od rakety. Každý už dostal svoje jméno co by hodnotnou výbavu pro příští centrální evidenci.

I stalo se jednoho večera, že před vchodem do rakety stáli dva muži a mezi nimi mladičká dívka, snad dvanáct třináct let. Mladičká femina erectus. Na jméno si Honza zrovna nevzpomněl, ale o to tady nešlo.

„Tak dost, Petře! Kam směřuješ cudný Honzův deník? Vždyť to, co chceš

psát – to je pedofilie a možná i zoofilie!“

„Oni to tak nebrali, pro ně to bylo něco jako dar. Vždyť ještě v osvěcených stoletích je to běžné. A nízký věk – tenkrát to bylo jinak. A lehoučké ochlupení... Už jsme o tom mluvili! A pro bohy by to mělo být normální. Vzpomeň knihu Genesis, kapitola 6, verš 1–4: Synové boží vcházelí k dcerám lidským a ony rodily jim... Nevídiš, že tohle je vlastně cesta k řešení našeho problému?“

„Jo, Pét'o, v něčem máš pravdu. Já vím, že brali sobě, kterých se jim zachtělo, ale také, že zrůdy vznikaly v těch dobách a i potom ještě. Co víš o kompatibilitě genů, DNA dvou takto různorodých evolučních stupňů?“

„Ale zkusit se to může. Dobře, budu tedy deník okrádat k jeho škodě o tu pornografii, ale myslím si, že Honza by to tak brát nemusel. Nebo zase něco musel, protože by se před nimi shodil, kdyby odmítl. A vzbudí to u nich větší důvěru, když oni sami uvidí, že se jim v něčem trochu podobá. Takže pokračuji:“

A to se pak opakovalo po řadu dalších dní a vždy s jinou mladou feminou erectus, až se počet vyčerpал. Honza přitom pečlivě dbal, aby se dívky před vstupem do rakety vykoupaly v řece. Sám dohlížel na břehu a s kalašnikovem v ruce hlídal krokodýly. Myslím, že Honza pak ve svém deníku poctivě přiznává, že se to kolečko návštěv v raketě opakovalo, až se stalo tradicí. Možná sám sebe přesvědčil, že činí dobrou věc pro evoluci. „Malý krůček pro člověka, ale velký skok pro lidstvo!“

„Špatně jsem si tě vybral, Petře. Ty na nic jiného nemyslíš. Měl by ses oženit!“

Role „boha“ se Honzovi zalíbila. Snažil se svůj lid učit jednoduché, zatím nespisovné řeči, učil je stavět dřevokamenná obydlí, stavět udírný, tavit kovy a vyrábět z nich vzácné předměty i útočné zbraně, hledat k tomu suroviny, chránit se před dravou zvěří, prostě všechno to, co budou jako sapiens sapiens potřebovat.

Až pak jednou za ním přišla náčelníkova dcera, prstem ukázala na své břicho a zatím ještě nedokonalou, leč snadno srozumitelnou řečí a stavbou věty sdělila: „Tam... muž, syn..., náčelník...“, a prstem ukázala na Honzu. Přišly i další a Honza se zaradoval, ale i zastyděl. Vždyť místo aby vysvětlil reheckou záhadu, stal se jejím původcem. Sám ji vytvořil!

Čas tak v plné tvůrčí práci utíkal. Ovšem – kniha Genesis nevarovala tak docela zbytečně. Drobné defekty v nové populaci byly, ale ne závažné. Prostě homo sapiens sapiens tu byli a feminy sapiens sapiens také. „Dobré dílo,“ pochválil se Honza. „Přec jen příroda je někdy příznivá.“

A tak se Honza s raketou nevrátil za dva roky, ale ani za dvacet let a pak už nikdy, takže byl prohlášen za nezvěstného. Jen sám čert ví, co se vlastně stalo. Už si ty deníky neporovnáme.

Rehecké rehabilitační centrum už 20 let prosperuje. Chodíme se s Petrem

dívat do přilehlého muzea vykopávek a hádáme se o to, která kostra je Honzova. Záhadu dodnes nikdo nerozřešil, jenom my dva tajně tušíme. Ale bylo to tak opravdu?

POTÍŽE S ODBĚREM

Krev je pro lidské tělo dost důležitá. Je něco jako zasilatelská služba adresátovi na objednávku a současně i odvoz odpadků z popelnice Kuka-vozem. Nejde jen o kyslík, nejde jen o dýchání Jsou i jiné tělu nezbytné činnosti, které ke svému provozu potřebují krev. Krev je vzhledem k naplnění tělesných potřeb důležitější než mnoho jiného, například láska.

Lidské tělo, dejme tomu zrovna to moje, se skládá z neuvěřitelného množství dílčích orgánů a podorgánů a každá takto definovaná partie s definovanou funkcí pracuje svým přesně definovaným postupem, k čemuž potřebuje různorodé vstupní materiály. Ať už to jsou bílkoviny, enzymy, vitaminy, minerály, cukry a dále a dále. A pak zase účelovou funkcí specializovaných orgánů vznikají nepotřebné odpady, které jiné užitečné orgány přefiltrují nebo prostě rovnou pošlou do odpadní jámy. Nepochybuji, že tohle všechno každý čtenář zná. Píši to jen proto, aby pochopil, že o tom vím také.

Ovšem – znal jsem jistého člověka (a byl bych rád, aby anonymita France Kožíška zůstala i nadále zachována), který si dlouho myslel, že dostačujícím a univerzálním zdrojem vstupních surovin pro všechny tělesné orgány může být pivo. Jistěže tomu tak není !

Jediný, kdo přesně ví, co orgány v těle potřebují, a co jim naopak momentálně přebývá, je právě krev. Kdo se jí dokáže správně zeptat, může dostat potřebnou odpověď. Bohužel, někdy nic k radosti. Krev prostě všechno zná. O naši sousedce se také říká, že ví všechno o každém a kdy a kde a co a proč, tedy také o mně. Zeptat se jí dovedu poměrně snadno, ale už jsem si ověřil, že krev toho o mně ví rozhodně víc, alespoň ty údaje životně důležité..

Jen to pokládání různorodých otázek je v případě krve jaksí problém. Skoro platí, že kolik je v těle orgánů, tolik je specialistů lékařů a jelikož po těch letech své specializace už přece jenom něco o těch „svých“ orgánech vědí , každý z nich se oprávněně pídí po analýze krve, speciálně po obsahu těch a těch složek pro vyřčení diagnózy. Metody analýzy nejsou jednoduchou záležitostí, ale za pomoci nás – chemiků, fyziků, biologů, konstruktérů, elektroniků (všimněte si, že nejmenuji ekonomy, právníky či politiky), byly mnohé metodiky vypracovány.

Když máte co do činění s disfunkcí některého orgánu, lékař prostě odebere krev – většinou několik mililitrů, a pošle ji k analýze. Druhý den jdete třeba s jiným rozsypaným orgánem k jinému specialistovi a další den k dalšímu specialistovi a tak dále a vždycky se postup opakuje, protože váš (tedy konkrétně můj) odborný lékař se potřebuje krve zeptat na obsah vždy pro něj

potřebných složek. Krev odebírají sestřičky a počet takových několikamililitrových odběrů se rovná počtu obviněných orgánů. Když je jejich trestní lavice širší (což s věkem je bohužel dost běžné), je odběrů více. Nelze ani použít obdobná stanovení z minulých odběrů, protože je potřebné, aby údaje byly čerstvé.

Nevím, kolik zlatých vlasů měl původně na hlavě Děd-Vševěd, ale vím, že na každou čerstvě zodpovězenou otázku mu bylo třeba vytrhnout ze spící hlavy jeden zlatý vlas i s kořínkem. Takže mu asi počet možných odpovědí ubýval, vezmeme-li v úvahu, že v pozdním věku je to s růstem vlasů dost sporné. V tomto ohledu je to s krví lepší. Ale i tak má chudák tělo co dělat, aby produkovalo na odběry krev novou a novou.

Jsou ovšem specializace, kde pro analýzu stačí odebrat jen pár kapek. Jako z prstu do kapilárky na diabetologii, tedy česky „na cukrovce“, jak už velká část českého národa zná z vlastní zkušenosti. Bývali Čechové statní jonáci v průmyslové výrobě cukru. Teď už si ho skoro každý druhý vyrábí soukromě sám v sobě a nespotřebovává ho. Není to dobré řešení. A krev to ví. A kdyby uměla mluvit, křičela by na poplach.

Takže jsem usedl na tu odběrovou židli. Ruce zmrzlé docela velice, protože venku byl mráz, v čekárně zcela zázračně nikdo nebyl a hned jsem šel na odběr.

Přišla sestřička, ne už dívka, ale mladá žena, jak vyšitá z televizního seriálu, čímž chci naznačit, že byla velice hezká. Je zajímavé, jak zdravotnický čepce dojem dále umocní, navíc když dva tři pramínky plavých vlasů ho šibalsky opustí !

Říkám jí, že se mnou asi bude problém, a že ze zmrzlého prstu nic nedobude, ale usmála se a „Snad si poradíme“. Ani ne. Každý zná pořekadlo „krve by se nedořezal“ a tady by to bylo „nedopíchnul“. Jedna přebohá, malinká, zapomenutá a nedostačující kapička. To bylo ovšem málo.

Přisedla si tedy ke mně až na hřejivý tělesný kontakt a úhlednou pěstěnou rukou s dlouhými teplými prsty a s nehty ošetřenými narůžovělým lakem Astor (lahvička možná 250 Kč) začala můj bezkrevný prst mnout, stiskat, hníst, protlačovat, masírovat, hrát a vůbec iniciovat nejrůznějšími způsoby až k zápěstí.

Bylo to svým způsobem vzrušující, ale krev nikde. Říkám jí, že ta krev je asi lačná a čeká někde u žaludku na kamion se snídaní, který měl už přece dávno přijet. Usmála se tomu a obklopila mě jemná jasmínová vůně, což někteří mají za afrodisiakum. Ale krev asi ne. Tak už jsem se na ten čepce přestal dívat, sklopil zrak a nemohl jsem nezaregistrovat, jak krásně kulatá ženská kolena se tou masážní námahou od sebe oddalují. A ještě ta kratounká sukénka...

Každý aspoň trochu heterosexuálně založený chlap může potvrdit, že je to situace, která radikálně snižuje mužovu komunikativní inteligenci v důsledku transferu krve z mozku podle atavisticky určeného tělesného postupu.

Jedna moje bývalá spolupracovnice kdysi také vlastnila tuto destruktivní zbraň. Jednou – když jsme spolu se zákazníkem sestavovali jakousi smlouvu a bylo horko a seděli jsme venku jen tak na židlích za budovou ve stínu ,obě strany proti sobě – pozoroval jsem, jak až dosud sebejistý zákazník najednou ztrácí plynulost řeči i logickou souvislost a najednou dokázal jen říci: „Paní inženýrko, víte o tom, že máte moc hezká kolínka?“

Eliška lehce zvládla situaci: „Já o tom vím, pane doktore,“ a přikryla si je blokem milimetrového papíru formátu A3. To pak rychle vrátilo hovor k původnímu tématu.

Vytužil jsem, jak by bylo trapné, kdyby se moje krev začala houfně stěhovat od žaludku do úplně jiného místa těla. Takže to znamenalo rychle strhnout pohled z líbezného obrazu stranou na naskládané lahvičky s močí a intenzívně myslet na jednoho českého vysoce postaveného politika, který na obrazovce vždycky mou krev náležitě rozproudí a zpění. Nebudu říkat kterého, neboť je to individuální. Každý jen tu svou má za jedinou. A naopak.

A tak nevím. Bylo to tou masáží, nebo tou ošklivou představou, ale dostavil se úspěch. Krev z prstu konečně zaplnila kapiláru.

„No tak vidíte, nakonec to šlo! Tak další, prosím!“

To už dlouho marně čekali tři znervóznělí diabetici.

„Ještě prosím vás, kolik že bylo té moči ? A číslo máte 29, takže na řadu k panu doktorovi přijdete asi v půl jedenácté.“

Děkuji, na shledanou a urychlený odchod na snídani.

Tak takhle také mohou vypadat potíže s odběrem krve. Bylo to veselé nebo trapné ? Ovšem s hlediska těla jakožto organického celku to zase tak nepříjemné nebylo.

Nicméně příště si už promrzlé prsty raději promasíruji sám ještě před odběrem. Pro jistotu.

Úsměv

Znal geniální malíř
proplovat časem,
přelétat staletí?
On tady jistě byl
a úsměv tvůj ho okouznil,
pak navrátil se zpět,
snad celých pět set let
a v olejových barvách
ten obraz vytvořil.

SNAD I RECEPT NA POLÉVKU

I.

Poslechněte příběh snový
o slepičce, kohoutovi,
uvažte pak sami přec,
zda je recept správná věc
na polévky chuti milé
z téhle slípky zasloužilé.

Ještě než budete vařit,
pokuste se aspoň věřit,
když vám k tomu, co zem skryje,
přidám trochu historie.
Stojí to, jak lid to říká,
za pár veršů od básníka.

II.

Fakt je - špatně chodila,
už se takhle zrodila,
měla to už od mala,
pravou nohou kulhala.
Asi měla špatný kloub,
nezkoumal jsem problém hloub,
či si patu odrazila,
a ta už se nezhojila.
Přec za čas, jak vidno dál,
byla hnoje superstar.

Že byl kohout pánem hnoje,
chtěl si také užít svoje.
Sex má vždycky temný háček,
že to nejde bez vytáček.
Buď byl kohout značně líný,
nehnal se za uprchlými.
Aby zůstal při kondici,
bral co zbylo k dispozici.
Nebo ji měl hrozně rád,
denně ji měl čtyřikrát.

Rád ji měl! No to se ví!
Proč by ji při tom kloval do hlavy?!
A že měla špatnou nohu?
To nevadí pánubohu.
Kdo to neví, ať se zeptá,
právě u toho kohouta.
Ten netoužil po opaku,
té své krásky z Chavarnaku!
Jak nás učí básník Holan,
drobný kaz je lásky alarm.
Sám to zkoušel neblaze
s trhlinkami ve váze.

Slípka žila bohabojně,
vejce nám snášela hojně :
když byl kohout v dobré formě,
čtyři denně měla v normě!
Jedno za dvě padesát,
týden za sedmdesát.
Ze sezení v kukani,
penízky jak na dlani!
Z celé naší vesnice
nejlepší toť nosnice!

Čas byl ale neúprosný,
nedopřál jí roli kvočny.
Snažila se. Ač moc chtěla,
nedostala vejce z těla.
Z celé naší vesnice
nejhorší teď nosnice.
Nyní po tom slavném čase
přišel smutný konec zase.

Slípka nezná prodat slávu,
může jenom ztratit hlavu.
Nezná to, co lidské missky,
kohouta klofnout provždycky.
A tak z lesku superstar
na talíř jde jako dar.

III.

Máte-li soucitnou duši dítěte,
raději tenhle recept nečtěte.

Ovšem když žaludek zpívá hlady,
veškerý soucit je druhořadý.
Proto si připravte zástěru
a žhavou vodu do džberu:

Čisté ruce dámy mějte,
po spaření oškubejte.
Peří s hlavou v odpad dejte,
do kamen nic nedávejte.
Až to všechno odnesete,
k tělíčku se pomodlete.
Vzpomeňte si na nadsázku,
jak měla s kohoutem lásku.
Pak ji rychle vykuchejte,
v citech už se nepárejte.

Ať jste z Prahy či z Jičina,
před vámi leží mršina.
Hnilobný proces jde účinně,

ať už jste v Praze či v Jičíně.
Tělíčko bílé, vyžilé,
trhejte jak Erben košile
na kousky velké i malé,
nebuďte při tom pomalé
ve vzduchu plném bakterií,
kdy kousky masa rychle hnijí.
I když to děláte ve smutku,
člověk je otrokem žaludku.
Ve vodě vařte na plotně,
vždyť var vám pomáhá ochotně.

Odborné knihy nám líčí,
že produkty hnití se zničí,
když je var dlouhý. Ne krátký!
To by vám všechno vyhrklo zpátky.
Z ingrediencí se připomíná:
nudle, sůl, knedlíčky, zelenina.
A až to ochladne, sláva buď!
Polévka skvělá! Máte chuť?

Když tomu někdo nebude věřit,
recept mám, jak to vše přežít!

**Josef Jindra jako Fráňa Šrámek
v programu Pracovní den Vladimíra Vaška na poště v Místku.**

ŠTRŮDL

Některé situace v životě nebo popisované v literatuře na sebe navazují jako hrom za bleskem nebo jako něžné perličky na dívčím náhrdelníčku. Jsou to návaznosti a sledy někdy tragické a smrtící jako potápění Titaniku nebo naopak scénky veselé a humorné . Jen tak nějak mě napadá, jak v Saturninovi Pana spisovatele Jirotky jako čtvrtý aktér přichází k dědečkovi Milouš, syn tety Kateřiny, s památnou větou :“Dědečku, přinesl jsem Ti červy.“ A tak si říkám, jestli mě nepotkala také humorná eskalace scének, ale námětem byl nevinný štrůdl. Každý ví, že je to moučnicková pochoutka ke kávě a základní součástí jsou jablka. Já tedy se musím přiznat, že zrovna štrůdlu neholduji. Jenže to skoro nikdo neví. Moje žena se chystala na operaci kyčle, už se jen tak tak belhala o berlich a obcházela celá nešťastná sousedky, aby tu na mě dohlédly, jestli ještě žiju, uvařit že si neumím, moc špatně vidím i chodím a nic už si neumím udělat. Roznesla naše náhradní klíče, aby jim kontroly usnadnila. Říkala si, že když jim v létě roznášela rajčata a hokaida a teď nadúrodu jablek, že zase mohou ony něco pro ni. Byla neděle, v poledne měla přijet snacha a spolu se mnou jet za již odoperovanou mou ženou alias její tchýní. Dopoledne jsem vypral a prádlo rozvěsil, větral všechny peřiny, nanosil do skleníku kompost na jaro a když jsem právě vybíral a čistil 200 litrový sud, zastavil před vrátky prskavý motocykl a na něm postava zachumlaná jako dobyvatel severního pólu a on to Láďa, dávný kamarád z redakční rady a autor několika knížek o Českém ráji a o nalezištích železné rudy v něm. Uviděl, co dělám a že mi bude pomáhat a když nevěděl co, sápal se na rýč, že něco přeryje. Až po chvilce pochopil, že jen zdržuje. „Tak víš co, já přijedu jindy, ale nechám ti tu kus štrůdlu, měl jsem ho cestou vézt jedné starší paní, ale ona ji ta část bude stačit.“ Vůbec nebral v úvahu, že štrůdl mít nemusím a „on se Ti ke kafi bude hodit.“ Tak co s kamarádem? Za chvíli přijede snacha Jana a vezme si ho domů. Odnáším do domu poslední peřinu a tu telefon : „Pepo, otevři vrátka, upekla jsem ti štrůdl, je z vašich jablek, bude ti chutnat!“ Irma je milá sousedka a kamarádka mé ženy. Odmítnout? To ne. Tak si ho odveze domů Jana také. A už je poledne, přijela a honem honem : „Přivezla jsem ti oběd, spolu se najíme a pojedem za mamkou. A pak jsem ti upekla štrůdl, koukej se, je z těch tvých dobrých jablek, tak ti bude chutnat!“ Bolestný úsměv. Jana je už po druhé ředitelkou ve výchovném a zdravotnickém zařízení, všechno má promyšlené, je chytrá a odpor moc nelibě nese. Tak tedy třetí štrůdl a nic si neodveze. Po návratu z návštěvy v nemocnici snacha odjela jako blesk, její manžel, tedy náš syn, si pohmoždil páteř a musí ležet. A tak jdu do kuchyně sám a co vidím? Na

krásném ozdobném talířku další dávka štrůdlu a než jsem se vzpamatoval, zvoní telefon: „Pepíku, byla jsem u vás, asi jste byli v nemocnici, upekla jsem ti z těch vašich jablek štrůdl. Pak se stavím, povíš mi co Lidka, jak je na tom!“ To byla Vlasta, ta se představovat do telefonu nemusí, mluví hezky, jen sluchátko se musí dát kousek od ucha. Nelze odmítnout, často ji potřebujeme, protože je vyučená krejčová. Je potřebnější, než všichni vyštudovaní manažéři dohromady. Ale je jiná doba, šaty se neopravují, ale vyhazují. Aby byl vyšší produkt. A tak u vrátek stručné vysvětlení jak je má žena na tom, chvilka televize a spánek ve slastně vyvětraných peřinách. Zítra přijede dcera z Prahy spolu s manželem, přiveze oběd a jeden pro mě na zítra. Přijeli ve dvanáct a já jsem zatím uklidil dřevo do krbu. Vybaluje a rozkládá na stůl nakoupené potraviny, zaujalo mě dvanáct plzeňských dvanáctek a kus šunky od kosti. Ted' druhá taška a oči se mi koulí : Štrůdl! A hned dva talíře: „Viš, tati, když babička viděla, že ti pečú štrůdl, tak že také upeče, že ho dělá jinak!“ Ale to už jsem se bláznivě smál a dcera, když mě vyslechla, tak také. „Ale tati, vždyť je to všechno z vašich jablek, cos napěstoval. Tak co?“ Tak co? Jistěže nic. Sedím večer nad stolem plným štrůdlů, každý jinačí, jistě chuťově výborný. vytvářený s láskou a citem k těstu a jablkům, jak to umí a cítí české ženy. Chvíli se směju, chvilku – když si tu lásku uvědomuji - tak se oči trochu zamží. Uždibuji, ochutnávám, vychutnávám. Ono to opravdu není špatné! Už jsem si myslel, že příští rok ty jabloně velice omezím, ale když se z těch plodů dělá tohle, tak nevím.

Poezie

Těžko se ta pravda skryje.
Už neptají se mladé dívky,
co je poezie.
Jen jedna se mě zeptala,
ted' píše lepší verše
nežli já.

„Turnov a všeobecně Český ráj je překrásný kus České republiky!“

ROZHOVOR : JAROSLAV KŘÍŽ

S Mgr. et Mgr. Jaroslavem Křížem (* 1987), ředitelem Městské knihovny Antonína Marka v Turnově, jsem se poprvé setkal v Turnově při vyhlášení výsledků 1. ročníku literární soutěže „Střípky z Ráje.“ Jaroslav Kříž je kulturní člověk, vydává knihy, stojí v čele spolku Paměť Českého ráje a Podještědí a podporuje kulturu v našem kraji. Takže je nasnadě, že témat pro rozhovor se najde hodně.

- Pane řediteli, nezačnu, jak byste možná očekával, Českým rájem, ale Chicagem. Viděl jsem Vás totiž v pořadu České televize Historie.cs, kde jste byl hostem pořadu na téma „Tony Cermak z Chicaga (a ti druzí).“ Následným pátráním jsem zjistil, že jste spoluautorem knihy (společně s Vaší ženou Mgr. et Bc. Lenka Křížová, Ph.D.) „Střípky z českého Chicaga.“ Zároveň jsem zjistil, že jste pracoval v Ústavu etnologie FF UK. Jak jste se k „Chicagu“ dostal?“

Vystudoval jsem dva magisterské obory na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze, a to obor Etnologie a Historie. Během studií jsem narazil na informace o české komunitě v americkém Chicagu. Překvapilo mě, jak je toto téma málo zpracované, přitom v Chicagu na začátku 20. století žilo více než sto tisíc Čechů. S tímto tématem jsem se přihlásil na doktorské studium na Ústav etnologie FF UK, kam jsem byl následně přijat. Měl jsem to štěstí, že jsem se do Chicaga dostal dvakrát na výzkum. Věřím, že brzy dokončím svůj doktorát a snad brzy vydám i další knihu o

české historii amerického Chicaga. To téma je tak široké, že by si to opravdu zasloužilo.

- Určitě byste o tématu mohl mluvit dlouho, ale můžete čtenářům v krátkosti představit vzpomínanou knihu?

Publikace Strípky z českého Chicaga – Edice dokumentů k dějinám Čechů v americkém Chicagu v letech 1848–1918, která vyšla v srpnu 2017 v nakladatelství Academia, je výsledkem dvouletého vědeckého grantu, na kterém jsme s mojí ženou Lenkou pracovali. Edice přináší souhrn nejdůležitějších a nejzajímavějších dokumentů k dějinám českého Chicaga, a tím i vystěhovalectví do USA. Protože dějiny Čechů v Chicagu nejsou dosud systematicky zpracovány, je součástí publikace obsáhlý historický úvod. Editované dokumenty jsou členěny do tematických celků a zároveň řazeny do širších historických souvislostí. Nejedná se tedy pouze o historický soupis událostí, ale naopak v publikaci přibližujeme prameny z tehdejší doby, které jsme přepsali, a ukazujeme tak čtenářům, jak vypadala každodennost v „českém“ Chicagu před více než sto lety.

- Z Ústavu etnologie se budete znát s Petrem Janečkem, toho jsem zpovídal do jubilejního stého čísla. Je znám především svými knihami „Černá sanitka.“ Potkáváte se i dnes občas?

Pan doktor Petr Janeček mě učil na Ústavu etnologie. Občas se setkáváme, ale spíše na akademické půdě. Doufám, že brzy navštíví turnovskou knihovnu, kde by měl mít svůj autorský večer. Měl bych však upřesnit Vaši domněnku, neboť na Ústavu etnologie FF UK jsem nepracoval a ani nepracuji, ale jsem stále ještě student – doktorand, což je takové specifické postavení. Sice jsem tam občas přednášel pro mladší studenty a případně veřejnost, ale nebyl jsem za to placen – vychází to z doktorandských aktivit (publikování odborných článků, účast na konferencích, přednášková činnost atp.). Proto jste možná narazil na moje jméno v souvislosti s Ústavem etnologie FF UK, ale v podstatě jsem stále jen student.

- Z Chicaga a Prahy do Turnova. Jestli mám správné informace, tak nejste místní rodák. Co Vás přiválo do Českého ráje? Nestýská se Vám po velkoměstě?

To Vás bohužel zklamá – jsem totiž turnovský rodák, dokonce narozený ještě v turnovské porodnici. Prahu mám ale opravdu rád a v minulosti jsem myslel, že tam i pracovně zakotvím. Dopadlo to však jinak a s rodinou jsme v Turnově.

- Splňuje Turnov a okolí Vaše představy o poklidném venkovním městě s krásným okolím?

Jsme tu velice spokojeni, neboť Turnov a všeobecně Český ráj je překrásný kus České republiky.

- Máte v Českém ráji svoje oblíbená místa? Kam byste nás pozval?

Moje nejoblíbenější místo je hrad Valdštejn, neboť pocházím z Pelešan, což je dnes místní část Turnova, geograficky ukrytá přímo pod lesy Valdštejna, takže tam směřují moje nejčastější vycházky v našem okolí. Samozřejmě v Českém ráji je mnoho krásných míst... Je těžké vybrat ta další. Určitě ale musím jmenovat Malou Skálu, hrad Kost či zámek Sychrov. Nejraději však cestuji po Českém ráji na kole.

- Stal jste se nedávno předsedou spolku Paměť Českého ráje. Jaké máte plány v této funkci a co se Vám za těch pár měsíců již podařilo?

Spolek Paměť Českého ráje a Podještědí sídlí již několik let v budově naší knihovny. V minulosti jsem občas přispěl článkem do sborníku Od Ještěda k Troskám (OJKT). Od ledna 2019 jsem se aktivně zapojil do fungování spolku. Mým úkolem je především získávat sponzory, finance, podporu od obcí na vydávání vlastivědného sborníku, který vychází již 42 let. Dalším mým cílem je více zviditelnit značku našeho spolku, respektive samotný regionální časopis OJKT. Samozřejmě přemýšlíme o tom, že spolek by nemusel jen vydávat časopis. Plánujeme mít i přednáškové aktivity a rádi bychom vydávali publikace regionálního významu, případně se na nich podíleli. Více informací o spolku naleznete zde: <https://www.ospamet.cz>.

- Spolek vydává čtvrtletník „Od Ještěda k Troskám.“ Na co se čtenáři mohou těšit? Budou v časopise nějaké výrazné změny?

Již prvním číslem, které vyšlo tento rok, jsme naznačili, že chceme změnit strukturu časopisu, ale jedná se o menší změny. Chceme, aby každé číslo mělo stále rubriky a drželo se jisté koncepce. V roce 2020 vydáme dvě speciální čísla, která budou věnována významným turnovským osobnostem, respektive osobnostem našeho regionu, a to prof. Josefu Pekařovi a prof. Josefu Vítězslavu Šimákovi, neboť oba budou mít příští rok 150. výročí od narození. To bude asi největší novinka v blízké době.

- Případně čím můžou autoři do časopisu přispět? O jaké materiály máte zájem především?

Cílem časopisu je především upozornit na zajímavosti našeho regionu –

historické události, přírodní památky, regionální publikace, zajímavosti ze soudobých dějin, uveřejňovat vzpomínky či zajímavosti regionálního charakteru. Za jakékoliv příspěvky na obdobná témata budeme velice rádi. Mohou být zaslány v elektronické podobě – e-mailem (odjestedaktroskam@gmail.com) nebo případně na adresu redakce: Jeronýmova 517, Turnov 511 01.

- Změnila se pod Vaším vedením Knihovna Antonína Marka v Turnově? Co zajímavého jste v poslední době uskutečnili? A jaké máte plány do budoucnosti? Koho byste rád v knihovně uvítali na besedě či autorském čtení?

To je velice těžká otázka, alespoň ta první část. Doufám, že turnovská knihovna se pod mým vedením jistým způsobem změnila (snad k lepšímu), ale to musejí posoudit především jiní. Za poslední čtyři roky jsme zviditelnili Informační centrum pro mládež, které sídlí v suterénu hlavní budovy knihovny. Podnítili jsme literární soutěž Střípky z Ráje, která se v naší republice docela chytla. Naše knihovna pořádá mnoho kulturně-vzdělávacích pořadů a věřím, že v našem městě má dobré jméno.

Bohužel naše hlavní budova je stará vilka z 19. století, která je pro naši činnost velmi nevyhovující (bariérová, malé prostory atp.). Již roky se u nás hovoří, že se bude stavět nová budova, ale doteď se nic nerealizovalo. Tento rok však Zastupitelstvo města Turnova rozhodlo, že vzniknou studie pro budoucí moderní budovu, takže snad za pár let budeme mít v Turnově novou hlavní budovu knihovny. Příští rok naše knihovna oslaví již 200 let, tak by to byl velice krásný dárek. Naše knihovna se hlásí k historickému datu 1820, a jsme tak druhou nejstarší městskou knihovnou v Čechách.

Jinak co se nám opravdu povedlo, je otevření nové knihovny pobočky přímo na vlakovém nádraží v prosinci 2018. Jedná se snad o první knihovnu, která je umístěna na nádraží v České republice. Je to prostor o velikosti 120 m², jenž je vzdušný, moderní, bezbariérový a hezky vybavený. Jen v prosinci se přihlásilo na 200 nových čtenářů. Registrace stále přibývají a nejen naši čtenáři si tuto novou pobočku velmi pochvalují. Takže jsme opravdu rádi.

Chtěli bychom u nás přivítat divadelního režiséra a spisovatele Patrika Hartla, ale ten zatím nechce dělat autorská čtení.

Určitě by také nebylo špatné nějaké zahraniční jméno – třeba Jo Nesbo, ale to je samozřejmě jen velké přání, které asi nemůže být realizováno.

- Mimo jiné knihovna uspořádala dva ročníky zdařilé literární soutěže „Střípky z Ráje.“ Hlavně 1. ročník byl rekordní, co do počtu zúčastněných autorů. Jak moc jste byli překvapeni? Jak obtížné je uspořádat soutěž, sehnat kvalitní porotce?

Není to samozřejmě jednoduché něco takového uspořádat, ale my jsme to dělali ve spolupráci s tiskárnou Apromotion Turnov, což je perfektní, když víte, že to celé finančně nestojí jen na Vašem rozpočtu. Složitě je to zejména s porotou, protože od začátku jsem chtěl, aby tato soutěž byla v něčem jiná. Mým cílem bylo sehnat alespoň pár známých literátů, kteří vítěze okomentují a i ty komentáře otiskneme ve vítězném sborníku. Naštěstí se mi to vždycky povedlo, za což patří poděkování především všem zúčastněným spisovatelkám, spisovatelům, básnířkám a básníkům, kteří do takového projektu šli. Jmenujme alespoň nejznámější osobnosti české literatury, které usedly v naší porotě za zatím dva ročníky: Iva Pekárková, Marie Iljašenko, Jiří Žáček, Václav Kahuda, Ondřej Hník, Radek Malý, Ondřej Hanus. Navíc obě publikace jsme doplnili o kresby regionálního umělce Jirky Lodeho z Českého ráje.

Úspěch prvního ročníku dodnes pořádně nechápu ů. Bylo to asi zejména tím, že jsme nechali volné téma. Přišlo nám totiž 272 prací (138 poezie, 134 próza), dokonce byly ze všech krajů ČR. Druhý ročník měl již dané téma Český ráj a přišlo (jen) 49 děl (25 poezie a 24 próza), přesto si myslím, že to celkové číslo není špatné a otištěné práce jsou znovu velice kvalitní. Uvidíme, kolik toho nakonec bude v dalším ročníku...

- Plánujete další ročník soutěže?

Třetí ročník se již připravuje. V minulém roce jsme jen vyhlásili vítěze druhého ročníku, ale neměli jsme kapacitu připravovat další ročník, neboť jsme všechnu naši sílu nasměřovali na otevření knihovny na vlakovém nádraží. Dá se říct, že jsme si dali rok volna od této soutěže. Třetí ročník Střípků z Ráje tedy vyhlásíme v říjnu 2019 v rámci Týdne knihoven. Již nyní mohu uvést, že kmotrem tohoto ročníku bude spisovatel Jaroslav Rudiš! Tématem nebude jen Český ráj, ale i knihovnictví, neboť naše knihovna oslaví 200 let od vzniku, tak to chceme i s touto soutěží propojit.

- Jak moc Vám pomáhá ve všech Vašich aktivitách Vaše manželka? Jak jsem pochopil, i ona pracuje v „oboru“ jako Vy? Seznámili jste se tedy na studiích nebo v práci?

Moje žena je největší kritik mých odborných textů. Bez ní bych byl však

poloviční 9. Plánujeme dokonce další společnou publikaci, tentokrát to bude přímo téma regionální – více až někdy v budoucnu 9. Jinak se dá se říct, že jsme se seznámili při studiích, ale jednalo se však až o doktorské studium.

- Máte čas na další aktivity, třeba turistiku v Českém ráji? Jak to všechno stíháte? Nebo má Váš den více než 24 hodin?

Kéž by měl den více než 24 hodin. Nějak se to stihnout prostě musí. Na výlety není tolik času, většinou jenom o víkendech vyrážíme po krásách Českého ráje. Zrovna teď plánujeme, že navštívíme zase brzy Vaši oblast, tedy Jičínsko.

- Máte jako ředitel knihovny čas na sledování nové současné literatury? Jakou knihu byste nám čtenářům doporučil? Jaký autor Vás zaujal?

Od té doby, co pracuji v knihovně, tak čtu více beletrie než dříve. Samozřejmě těch pracovních povinností je tolik, že člověk by chtěl číst více, ale prostě to nejde všechno stihnout. Přiznám se, že raději čtu zahraniční autory, ale občas sáhnu i po autorech českých. Mým nejoblíbenějším autorem je klasik sci-fi žánru P. K. Dick. Dále mám velmi rád Charlese Bukowského, Iana Fleminga a Jaroslava Rudiše. Z posledních let bych velmi doporučil Mlýn na mumie od Petra Stančíka nebo Český ráj od Jaroslava Rudiše (i když mám od něho nejraději Nebe pod Berlínem). Ze světa třeba knihu Mart'an od Andyho Weira. Samozřejmě těch knih by šlo doporučit více...

- Zúčastnil jste se i vyhlášení 18. ročníku literární soutěže humoru „Řehečská slepice.“ Jaký máte rád humor? A potěšili jsme Vaše srdéčko v jičínské knihovně?

Miluji britský humor (zejména jejich sarkasmus). Možná je to dáno tím, že jsem velký bondofil a k Jamesi Bondovi prostě vtipný sarkasmus patří. V Jičíně to bylo velice povedené. Rád se zase v budoucnu u Vás objevím.

- Vráťím se tak trochu na začátek. Napsal jste o Čechách v Chicagu knihu. Cestujete rád do cizích zemí? Kde jste byl nejdál? V Chicagu? Kde se Vám nejvíc líbilo, event. kam byste se rád podíval? A dokázal byste žít v cizině nebo si už svoje ráno bez pohledu na Trosky nedovedete představit?

Hrozně rád cestuji, zejména do zahraničí. V poslední době necestuji tak často jako dříve, ale to se snad časem změní (až trochu povyroستou synkové

9). Nejdál jsem byl v Thajsku a v Kalifornii. Každé místo je něčím zajímavé, každá lokalita má něco svého. Velmi rád mám USA. Mým velkým cestovatelským snem je procestovat všech 50 amerických států. Zatím mohu říct, že jsem „pořádně“ viděl tak 4 státy (Kalifornie, Illinois, Wisconsin a Iowa). V Evropě mám rád anglický Liverpool, ale je to dáno i především tím, že jsem velký fanoušek fotbalového klubu FC Liverpool. V zahraničí bych ale asi nedokázal žít, přeci jenom naše země je překrásná a k pohodovému životu tu vše máme.

Ať se Vám vyplní všechny pracovní i osobní plány a cíle.

Děkuji za rozhovor

Václav

JOSEF JINDRA A FRÁŇA ŠRÁMEK

Před časem jsem v jednom silvestrovském čísle uveřejnil svoji literární fantazii „Je Josef Jindra nemanželským synem Fráni Šrámka?“ Pochopitelně to byla nadsázka a pokus o humor. Ale jak se říká, na každém šprochu, pravdy trochu. Ne, že bych podezříval maminku Josefa z nějakého milostného románu s klasikem, ale Josef má Šrámka rád. Poznáte to z jeho veršů, často se jím nechá inspirovat, jak jsme se mohli přesvědčit v jeho předchozí tvorbě. Jindra se k Šrámkovi hlásí např. ve sbírce „Kudy kam“ (viz "Vyznání Fráňu Šrámkovi"), kde píše: "pokorně vždy hledím na Vás svět/ a s úctou říkám si Vás/ a mnohá myšlenka i verš/ se ve mně rodí z Vašich vět." A třeba v básni "Chumelení (Na náměstí v Sobotce)" je velmi zdařile cítit inspirace Šrámkem až po závěrečné finále: "Zářící podloubí - výletní loď/ vznešeně pluje po sněhovém moři/ jistotou proráží sněhovou tmou/ a na palubě zachránění trosečníci./ Kudy z té paluby půjdu domů,/ když místo majáku žlutavě svítí/ jen okna hospůdek na podloubí?"/ Nedýchne na Vás atmosféra soboteckého náměstí?

Měl jsem možnost s Josefem vystupovat, když se rád ujal role Fráni Šrámka, ať už to bylo na poště v Místku v parodii o Vladimíru Vaškovi alias Petru Bezručovi. Nebo na nádraží Poetika nad Rýmem, kde se s elegantní hůlkou setkal s Olgou Scheinpflugovou (ztvárnila ji Jana Benešová), ale i při četných recitacích, neboť Josef má Šrámka v hlavě.

Přeji Josefovi u příležitosti jeho životního jubilea především hodně zdraví. A aby napsal ještě další krásné verše. Nechť se tedy naplní jeho přání z básně "A ještě tebe, rodný kraji", kde si v závěru autor odříkává svoji soukromou modlitbu: "Tak prosím, prosím světa tvůrce,/ aby mi k tomu dal/ snad ještě jedno srdce."

Václav

Fráňa Šrámek (Josef Jindra) a Olga Scheinpflugová (Jana Benešová) v programu „Poetika nad Rýmem.”
Foto M.Žantovský

ČAJ pro chvíle pohody

č.157, říjen 2019, ročník XVIII

Vydáno 5. října 2019 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!